

Utbildningsdepartementet

Yttrande över betänkandet På språklig grund (SOU 2025:9)

Skolforskningsinstitutet har i uppdrag att stärka förutsättningarna för verksamma inom skolväsendet att planera, genomföra och utvärdera undervisning med stöd av vetenskapligt grundade metoder och arbetsätt. Myndighetens kärnverksamhet innefattar att utlysa och fördela bidrag till praktiska skolforskning samt att sammanställa forskning.

Utredningens direktiv (del 2) syftar till att besvara frågan om, och i så fall hur, modersmålsundervisning påverkar elevers studieresultat, kunskapsutveckling i svenska språket och integration.

Skolforskningsinstitutet instämmer i utredningens analys och bedömning att denna fråga kräver ytterligare forskning.

Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på denna remiss och väljer att kommentera de förslagna åtgärder i utredningen som bedöms främja kvalitet och likvärdighet i undervisningen för elever med ett annat modersmål än svenska.

Åtgärder för att främja nyanlända elevers kunskapsutveckling genom studiehandledning på modersmålet (avsnitt 17.3)

Skolforskningsinstitutet instämmer i utredningens slutsats att modersmålsundervisningens primära syfte bör vara att ge elever möjlighet att utveckla både sina kunskaper i och sin förståelse av modersmålet. Detta kan skapa bättre förutsättningar för att stärka elevernas identitet, främja interkulturell förståelse och förbättra deras möjligheter att lära sig andra språk. Vi delar även utredningens

bedömning att modersmålsundervisning inte bör ses som ett instrument för språkutveckling och lärande i andra skolämnen, vilket nu anges i styrdokumentet.

Skolforskningsinstitutet ställer sig positivt till förslaget att säkerställa rätten till studiehandledning på modersmålet under hela skolgången med syfte att främja elevers kunskapsutveckling i svenska och andra skolämnen. Studiehandledning på modersmålet, tillsammans med andra former av språkstöd, bidrar till språkutveckling, social inkludering och ökad måluppfyllelse för elever med ett annat modersmål än svenska.

Skolforskningsinstitutet har tidigare publicerat forskningssammanställningar som belyser faktorer som påverkar elevers möjligheter att lyckas i skolan.

I [Nyanlända utbildning – Faktorer som påverkar ensamkommande flyktingbarns möjligheter att lyckas i skolan](#), lyfts studiehandledning på modersmålet fram som en viktig individanpassad stödinsats. Den kan inte bara främja elevernas lärande utan även ge tillgång till en trygg vuxen som talar deras modersmål.

I [Språkutveckling och social inkludering – att stödja barn med ett annat modersmål än svenska i förskola och förskoleklass](#), betonas vikten av språkutvecklande insatser i tidig ålder, då språkets grundläggs. Forskningen visar att det är avgörande att stödja både barnens modersmål och majoritetsspråket samtidigt.

Slutligen visar Skolforskningsinstitutets systematiska forskningssammanställning [Språk- och kunskapsutvecklande undervisning i det flerspråkiga klassrummet](#), att användningen av flerspråkiga elevers förstaspråk kan underlätta deras förståelse av naturvetenskapligt innehåll och därmed stärka deras lärande. Detta bekräftar tidigare forskning om vikten av att integrera elevers förstaspråk i elevernas lärandeprocess.

Vi ställer oss därför positivt till utredningens förslag att införa ändringar i 3 kap. 12 i § skollagen (2010:800), så att rätten till studiehandledning på modersmålet inkluderar flerspråkiga elever i samtliga skolår inom grundskolan, anpassad grundskola och specialskola.

I detta ärende har direktör Christina Månberg beslutat efter föredragning av Jenny Morales Ruiz, forskare och projektledare.

För Skolforskningsinstitutet

Christina Månberg

Direktör